

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett Latinist ord, Pietas, gudaktighet.

N:o 2.

Februari 1864.

23 Årg.

Epistelen till de Romare.

Cap. 9: 6—13.

6. Detta säger jag icke fördenskull, att Guds ord är omintet wordet; ty de äro icke alla Israeliter, som äro af Israel.

Märmare gr.-t.: "Dock icke så, som skulle Guds ord hafta blifvit omintet; ty icke alla, som äro af Israel, äro Israel". — Apostelen will nu säga: Då jag här omtalat min djupa sorg öfver Israel, och dermed lätit förstå att jag håller dem vara i ett osaligt tillstånd, will jag dermed icke säga att Guds ord och löften till detta folk äro ryggade eller tillintetgjorda, att Gud å sin sida icke stått fast vid sitt förbund. Vort det! Gud är sannerligen trofast; Hans ord äro sanna och orubbliga (semf. Cap. 3: 3; 4 Mos. 23: 19; 2 Tim. 2: 13); men att likväl Hans gamla förbundsfolk (hwad mängden angår) är osaligt, det kommer sig deraf, att Guds löften om salighet aldrig varit gifna åt hela folket, som från Israel härstammar, utan endast åt dem, som äro sanna Israeliter, åt dem, som äro Israeliter till anden och hela lisen; men nu äro de icke alle Israeliter, som äro af Israel. Stamfadren Israel var icke blott kött och blod, utan ock en andlig meuniska; han var en förkrossad, samt genom tron salig och omstapad meuniska. Sådana äro ock de sanna Israeliter. De äro icke blott af Israels kött och blod, utan ock af Israels anda; de äro hans barn efter den invärtes meunikan. Detta hade Apostelen redan i 2:dra Cap. anmärkt, då han der sade: "Det är icke Jude, som utvärtes är Jude; ej heller det omstälelse, som utvärtes står på köttet; utan det är Jude, som invärtes dold är; och hsertats omstälelse är omstälelse, den som står i Anden, och icke efter boksläfven" (v. 28, 29).

Ta, då Apostelen här anmärker: "De äro icke alle Israeliter, som äro af Israel", så är detta aldeles dehamma, som när ett sanningens wittne inom Christenheten säger: De äro icke alla Christna, som äro af de Christna, som tillhöra de Christnas hop; de äro icke alla troende, som tro att Guds ord är sann; "på tro

och tro är stor skillnad" (L.). Och med alla de stora nådesför-måner, heliga inrätningar och dyra löften, christendomen innebär, så är du lika osalig som en hedning, om du icke till anden och hela lisenhet är en Christen, en Christi efterföljare. Sådant hafiva vi att betänka vid dessa ord: "De äro icke alle Israeliter, som äro af Israel".

Ty af denna text, såsom af många andra Bibelställen, se vi att det i Christi och Apostlarnas dagar var alldeles såsom i våra, att hela massan af Israel ville gälla för Israeliter; att de icke ville akta eller låtsa weta, att Gud är ett stort och heligt väsende, som will ega hjeriat och hela menniskan, som skräder och förstår allt snygteri — att det deraf fördras en hel om-skapelse af mennislangs inre. Då Johannes Döparen och Christus började predika "bättning", så hade de alltid att bekämpa detta säkerhetstöd hos Judarna: "Vi äro Abrahams barn" (Matth. 3: 9; Joh. 8: 37, 39 m. fl.). Judarna tänkte alltid: "Kro icke wi Guds folk, warda icke wi salige, hvem skulle då warda det? — wi, som allena hafiva Guds ord och alla Hans höga löften; wi, som hafiva den af Gud sjelf förestisna gudstjänsten, och lagen, och förbundena, och Guds herrligheits uppenbarelser. Skulle wi blihva förlästade? Då skulle ju Herren sjelf rygga sina ord och löftien till os. De wille icke höra eller besinna, att alla dessa löften, så wida de angingo Guds wänslap och ewig salighet, tillhörde endast dem, som woro sanna Israeliter, den trogne Abrahams andliga barn. Så går det ock nu. Nåstan hvarje mennisla inom Christenheten will gälla för en Christen och göra an-språk på delaktigheten i de Christinas salighetlöften. Uti alldeles oomvänt och löttsligt tillstånd tillregnar man sig Guds nåde-löften. Man tillgriper väl ock allehanda tröstegrunder, för att finna förblifva i sin säkerhet: först sina egna gerningar, ärbarhet, redlighet och barmhertighetswerk; men sedan, att man är döpt, är en Christen, och ändtligen, att Guds barmhertighet och nådelöften äro så stora. Man will icke höra eller besinna, att alla dessa nådelöften tillhöra endast dem, som i bättning och tro följa Guds nåd genom Christum och blihva nya mennislor. Nåttie dock hvar och en besinna detta! Hvar Judarna har Herren ut-fört sin dom, icke efter deras tankar, utan efter sitt ord. Så skall Han ock göra med os. Huru du än må trösta dig och sjelf tillhåga dig frid och salighet, så kommer Herren sist och dömer dig, icke efter dina tankar, utan efter sitt ord. Och om du då finnes vara blett utvärtes en Christen, icke född af Anden, så dömer Han, att du "icke skall se Guds rike". Att du varit döpt till Christum och åtnjutit alla Hans näderikes förmåner och tillfället till bättning, skall icke skydda dig på Hans tillkommelses dag, utan twärtom blott förla din fördömelse, då all denna nåd varit af dig missbrukad och förspridd, då du med all denna nåd framlefvat i det löttsliga väsendet, "efter denna verldens lopp" etc. (Eph. 2: 1—3). Huru vi än må tänka och tycka, så går det

os dock till slut efter Herrens ord och domar. Och Herren efterfrågar endast om du varit en Christen i anda och samling. "De äro icke alle Israeliter, som äro af Israel".

Vi bbra vid dessa ord äfven besinna falsheten af den läran, hvarigenom någre på ett sådant sätt framställa sacramenternas tröst, i synnerhet dopets, som skulle den menniska, som en gång blifvit döpt till Christum, alltid hafta qvar någon Guds nåd äfven i sitt hjerta. Må ingen låta bedraga sig! Säkert är, att Gud å sin sida är trofast i sitt förbund och sina löften; men nog fara de döpte ändå till förtappelsens boning, såväl som de odöpte, ja, till en blott ännu svårare fördömelse, när de, som en gång varit upptagna i Guds nåd, dock nu äro invärtes otrogna och "två resor döde". Och har någon ifrån döpelsen förblifvit i nådeförbundet, så måste han dock nödvändigt hafta de egenklaper, som Anden werkar. Der Guds nåd bor, der bor Guds Ande. Men denna är alltid sig lik, werkar alltid sitt werk, neml. först ett "nytt kreatur", som lefver och trivs i de himmelska tinget. Sedan är det Hans werk att döda den gamla menniskan, tukta, ledta och uppfostra själen i Guds nåd, så att man går en helt annan väg genom lifvet, än eljest hela werlden. Här är icke fråga om någon fullkomlighet i os — "allesamman äro wi syn-dare" — men de, som äro födda af Guds Ande, de äro dock "nya skapelser" och drifwas af samma Ande att gå en helt annan väg än hela werlden; och endast de, som ja "drifwas af Guds Ande, de äro Guds barn" (Cap. 8: 14). Sådant böra vi besinna vid de orden: "De äro icke alla Israeliter, som äro af Israel". De äro icke alla Christna, som äro af de Christna. — Men Apostelen inpräglar sin wiktiga anmärkning med flera ord och säger:

7. *Icke äro de heller alla söner, att de äro Abrahams säd; utan i Isaac skall dig kallas säden.*

Här börjar nu Apostelen att med målande exempel och bilder ur förfädernas historia ytterligare belysa sin anmärkning. Han säger, närmare gr.-t.: "Icke äro de heller alla barn, derföre att de äro Abrahams säd; utan (så sade Gud till denne) uti Isaac skall dig kallas säden" (I Mös. 21: 12). "Icke äro de alla barn" — d. ä. arfvingar, Abrahams sanna barn och arfvingar till de honom gifna löften — "derföre att de äro Abrahams säd", eller afkomma efter den naturliga födelsen; ty Gud skilde mellan Abrahams söner, Ismael och Isaac, och sade: Uti Isaac skall dig kallas säden, d. ä. ifrån Isaac skall din slägtlinie ledas. — Att med "söner" eller "barn" i denna vers icke menas Guds barn, utan Abrahams, det se vi dels af detta anförande om Isaac, dels af hela sammanhanget. Det är först i nästa vers, Apostelen såsom tillämpning talar om Guds barn. Det är dock ju just Apostelens göromål, att visa Judarna, att det finnes två slags Abrahams barn, någre, som äro arfvingar till

hans välsignelse, och andre, som icke är det. Endast de förra är Abrahams rätta barn — men dessa är då äfven Guds barn, såsom i nästa vers förklaras. — Ordet "kallas" eller "nämñas" ("uti Isaacs ställ dig kallas säden") will endast säga: då man talar om Abrahams säd, så ställ man mena dem som kommit af Isaac; de andra sönernas afkomlingar skola icke "nämñas" eller omtalas såsom Abrahams barn. Och så will då Apostelen med alltsammans säga: I stolen ända ifrån Abrahams hus märka hwad jag nu sagt, att löftena icke är gifna åt allt hwad som är Abrahams afkomma efter köttet, utan att det är ett wiſt urval af hans afkomma, som skall åtnjuta hans välsignelse — såsom och alla troende af hedningarna, (Cap. 4: 12). — Abraham hade först två söner, Ismael och Isaac, och sedan åter sex af Keturah; men ingen mer än Isaac blef arfwinge till de stora löften, som woro Abraham gifna. Så var och endast Isaac "född genom löftet" (Gal. 4: 23), genom en övernaturlig kraft, som Gud med löftet gaf den ofruktamma Sara. Isaacs födelse är dersöre äfven en förträfflig bild till den nya födelsen af Anden, en bild som Gud sjelf gaf verlden redan i Abrahams tjäll. Ut i Galater-brevet har Apostelen anfört förhållandet med de två sönerna i Abrahams hus, den "af tjensteqvinnan", och den "af den fria", såsom bild till de två slags fromma menniskor, som alltid finnas der evangelium predikas, neml. lagens trålar och löftets söner (Gal. 4: 22—34); men här anför han exemplet egentligen i tweanne syften: först till att bewisa det icke alla woro Abrahams arfwingar och andliga barn, som woro af hans slägt efter köttet; och för det andra, såsom nyss är sagt, till en bild af den nya födelsen, som också är en födelse "genom löftet", neml. evangelii löften. Ty Apostelen förklrarar sig sjelf såvunda:

8. Det är: *Ikke* är de Guds barn, som är barn efter köttet; utan de, som är barn efter löftet, de warda räknade för säd.

Märk nu först hwad här framträder af Apostelens hufvudämne i detta Capitel. Det är egentligen fråga om hvem som är "Guds barn" och skall få det eviga livet. Det var i den frågan, han hade sin djupa sorg öfver Israel. Huru han än länar bilder af Israels jordiska och timliga förmåner, så är dock frågan denna: Huru wi warda "Guds barn" (v. 8), "så rättfärdigheten" (v. 30), således, huru wi warda evigt salige.

Men nu till sammanhanget. Med orden: "Det är", lofwar Apostelen här en förklaring på det näst förrut sagda och will säga: Hwad jag i det föregående åsyftat, är, att icke alla de är Guds barn, som är Abrahams barn efter köttet, såsom I, Judar, menen. I menen att I stolen warda salige blott dersöre, att I ären Abrahams "barn efter köttet", — ordagraunt: "köttets barn" — och uti ordet "kött" innesattar Paulus icke blott den na-

turliga härlomsten, utan ock alla de nådесförmåner, som de hade ärft efter Abraham och de andra fäderna, all deras Israelitiska religion och fromhet, omställelsen och lagens gerningar (se Cap. 4: 1, 2; Phil. 3: 4—6) — men, säger han nu, med allt detta ären *I* icke Guds barn; nej, det beror ännu derpå, om *I* ock ären "barn efter löftet" — ordagrant: "löftets barn" — och med "löftets barn" menar Apostelen icke blott "utlösade barn", icke heller blott "barn som hafiva löfte", utan, såsom han i Gal. 4: 23 förklrar det, barn som äro "födda genom löftet", såsom Isaac war. Isaacs moder war af naturen ofrulksam, så att, då hon vid sitt nittionde år erhöll Guds löfte om en son, hon log deråt, såsom åt en orimlighet. Dock erhöll hon, i och med Guds löfte och genom tron på detta (Ebr. 11: 11), en öfvernaturlig kraft, så att hon blef fruktlig. Dersöre säger Apostelen att Isaac blef "född genom löftet", och med hänsyftning härpå brukar han här orden "löftets barn", när han dock nu talar om alla, som äro "Guds barn". Det är derigenom vi se, att han äfven will framställa Isaacs födelse såsom en bild till den nya födelsen. Ty äfven uti denna äro dessa tvenne omständigheter de viktigaste: Först, att vi sjelhiva äro tillintetgjorda; att vi känna os andligt döda och ofrulamma, såsom Sara war det lekamlien; att alla våra naturliga krafter, till att frambringa något godt, alldesles blifvit till slam; att det är os så omöjligt att sjelhiva emotstå synden och göra os goda och heliga, som det war för Sara omöjligt att göra sig till en fruktlig qwinna. Detta är det första, hwari Isaacs födelse förebildar den nya födelsen. Det andra är, att när vi så förtwifla på os sjelhiva och alla egna krafter, och dersöre äfven äro böjda att, såsom Sara, mistro Guds löfte, vi likväl, just genom samma löfte, när det dock med någon tro omfattas, så ett nytt lif uti os, som börjar yttra sig i hopp och längtan efter Guds nåd, kärlek till evangelium och dess vänner m. m.; och omföder, när Guds nåd blifver os uppenbarad, så att vi kunnar tro vår fulla benådning, erhålla alchanda nya lifskrafter. Hörr än vi tänkt det, har en ny menniska hos os uppkommit, hvilken nu ser, hör, tänker, talar och wandrar helt annorlunda, än den gamla menniskan. "Hvar någon är i Christo, så är han ett nytt kreatur; det gamla är förståndet; si, allting är nytt wordet" (2 Cor. 5: 17).

Och som allt detta nya, hvilket nu verkas uti os blott genom evangelium, utgör det påtagliga beviset på en verklig födelse af Anden, på ett "nytt kreatur", en ny "skapelse", så är det ganska viktigt att väl betrakta det. Må vi dersöre något närmare beslåda dessa nya ting, som hos hvarje pånyttfödd menniska wisa sig. De bestå icke blott i en ny andlig syn och hörsel, utan ock i ett nytt hjerta, nya tankar och nytt tal, nytt lefverne och nytt förhållande till hela verlden. Förut sågo och hörde vi t. ex. Guds domar och tillsägelser alldesles så, som om vi icke hade sett eller hört dem; och detta äfven då, när vi höllo ordet

för Guds eget ord. Vi sågo med ögonen hwad det såde os, vi hörde det med öronen, men vi kunde icke "förmimma det" (Matth. 13: 14; 1 Cor. 2: 14). Vi kunde se och höra det som innebar vår dom till ewig död och kunde dock genast förgäta det, kunde dock åta, dricka och soffa derpå. Och dock höllo vi det för Guds ord! Nu åter se och höra vi så, att det tager uti os, att vi blifwa både förskräckta och tröstäde, både bedröfwade och glada, ja, att det gifver rigtningen åt hela vårt liv. Hörut kunde vi tänka fritt och efter eget tycke åsiven i andliga ting; nu åter hafwa vi ett alltid afgörande rättesnöre för våra meningar derom, neml. Guds ord. Hörut kunde vi hyxa ganska goda tankar om os sjelfwa och hade tröst och mod, åsiven utan att nära os med evangelii ord; nu åter blifwa vi alltid nedslagne, när vi tänka på os sjelfwa, och hafwa tröst endast genom evangelium. Men icke blott syn, hörsel och tankar äro förändrade, utan ock sjelfwa hjertat, så att vi nu hafva vår största lust och glädje i sådant, som förrut var os obehagligt och widrigt; hwaremot vi nu lida och besväras af sådant, som förrut var vår högsta lust och förraste underhållning. Men "dermed hjertat fullt är, deraf talar ock munnen". Hörut kunde vi tala millioner ord om idel fåfängliga ting, och detta med all lust och lätthet, men kunde på hela år icke tala en half timma om Frälsaren och allt Hans himmelska goda — vi woro andliga dumbar — nu åter är os intet ämne kärare, än att tala om Gud, Hans ord och Hans nåd. Men så är ock vårt lefwerne förändrat. Hörut lefde vi fritt efter vårt eget tycke och egna lustar, så långt vår egen fördel och åra tillåto; nu hafwa vi fått både en helig häg och en helig tuktan åsiver allt vårt lefwerne. Korteligen, vi äro såsom i en ny werld, med nya sorger och nya fröjder, med nya sträfanden och nya farhågor. Vi hafwa kommit i ett nytt förhållande till Gud, till os sjelfwa och till alla menniskor: — till Gud; ty då Han förrut var os en okänd Gud eller en fruktad domare, så är Han nu vår kände och käre Fader; — till os sjelfwa; ty då vi förrut woro ense med vårt eget köttsliga hjerta, hafwa vi nu en beständig strid med detamma; — till werlden; ty då vi förrut stodo med henne i förtroligt förhållande, så frukta vi henne nu som en fiende — såsom ock Ordet lärer, att hon är en af de tre hufvudfienderna, "djefvulen, werlden och vårt eget kött". Så är "det gamla förgånget och alsting är nytt wordet". Detta är ju dock öfvermåttan tänkvärdt, stort och trösterikt. Tänk, när vi kunna med ögonen se sådana nya skapelser, ja sjelfwa hjertats omskapelse, hvilken ingen menniskomakt i werlden kan åstadkomma! Skulle vi icke wakna och prisa den store nådefulle Guden, som sådana under gör ibland os! Och du, som ännu icke erfarit denna andliga omskapelse, men ser den hos andra — skulle du icke hörja att ana, det en sådan andlig omskapelse måste vara nödvändig till salighet för hvarje menniska?

Och allt detta nya föddes uti os endast "genom löftet", genom evangelii löfte — lagen kunde icke åstadkomma det, såsom Apostelen säger: "Han som nu gifver eder Anden och gör sådana krafter i bland eder, gör Han det genom lagens gerningar, eller genom trons predikan?" (Gal. 3: 2, 5). Nej, endast "genom löftet" föddes detta nya uti os, och det just då, när vi förtrelade på os sjelfva och allt eget görande. Dersöre kallas vi här med rätta "löftets barn". Och dessa allena äro "Guds barn", säger här Apostelen. Detta är hwad han nu inpräglat, till bevis derpå, att Gud är trofast i sina ord, fastän de otrogne af Israel förkastas; ty Guds löften gälla allenaft de sanna Israeliter, och icke dem som endast "efter köttet" äro Abrahams säd. Apostelens anmärkning är här säledes just densamma, som den Johannes gör, då han i 1 Cap. af sitt Evangelium säger om Guds barn: "Hvilda icke af blod, icke heller af köttlig wilja, icke heller af någon mans wilja, utan af Gud födde äro". Och till en sådan födelse af Gud var Isaac en förebild, emedan han föddes icke af naturlig förmåga, hvilken Sara alldelens saknade, utan af Guds kraft, hvilken hon erhöll genom tron på löftet. Derom tillägger nu Apostelen widare:

9. Ty detta är löftesordet: Jag skall komma i denna tiden, och Sara skall hafta en son.

Detta Guds löfte, som vi läse i 1 Mos. 18: 10, är det, på hvilket Sara trodde, då hon "genom tron fick kraft till fruktbarhet, och det öfver den vanliga ålderns tid" (Ebr. 11: 11). Detta är det löfte Apostelen åsyftar, då han säger att Isaac var "född genom löftet" (Gal. 4: 23). Dertill kom sedan det löfte, som gjorde honom till arfvinge och till andre stamfadren för Abrahams säd, då det hette: "Uti Isaac skall dig din säd nämnd warda". Isaac var säledes i alla afseenden en löftenas son och just derigenom stild från sina bröder, hvilka woro födda utan löfte och woro Abrahams barn endast efter köttet. Detta är nu det exempel, med hvilket Apostelen här säger Judarna, att det naturliga härstammandet från Abraham icke gjorde dem till hans sanna barn och arfvingar; att det sanna barnaskapet och arfivet berodde deraf, om de ock wore "löftets söner" — och blott sådana, neml. Abrahams andliga barn, äro Guds barn, har Apostelen förkärat. Här blifwa säledes alla naturliga företräden och anspårl tillbaka slagna, och Guds fria, osörstytta nåd upphöjd. Och detta är just hufvudsaken, som Apostelen här förehafver, och i synnerhet uti det följande på det kraftigaste inpräglar, emot den sjelfrätsfårdiga inbillningen, att Gud måste se på några mänskliga företräden eller på våra gerningars förtjenst. Se huru fri Guds nåd är, will Apostelen säga. Den Gud utväljer till arfvinge, den skall ock hafta arfivet, och ingen annan. Alla de största yttre företräden och gerningar skola för honom intet gälla; allt gifves os endast af nåd, efter Hans fria utkorelse. Och nu har han behagat utkora endast löftets barn, och förkasta alla dem,

som komma med egna anspråk. Detta är nu huvudsyftet i allt hvad här är sagt och i det som nu vidare följer — såsom hvor och en kan se af Apostelens egen slutliga förklaring i v. 30—33. Utifrån detta syfte tillägger han nu:

10—12. Och icke allenast det, utan och Rebecka wardt en gång hafwande af Isaac, vår fader. Ty förr än barnen woro födda, och hade hwarken godt eller ondt gjort, (på det Guds uppsät skulle blifwa ständande efter utkorelsen, icke för gerningarnas skull, utan af kallarens nåd) wardt henne sagt: Den större skall tjena den mindre.

Närmare gr.-t. och med nödiga fyllnadsord: "Men icke allenast det (exemplet af Sara), utan och Rebecka (bewisar detsamma, hon), som war hafwande af en, Isaac, vår fader. Ty då de (barnen) ännu icke woro födda och hwarken gjort något godt eller ondt, så, på det att Guds uppsät efter utkorelsen skulle bestå, icke af gerningar, utan af den kallande, wardt henne sagt: Den större skall tjena den mindre".

Och icke allenast det — icke blott det nu anfördta exemplet, det af Abrahams egna söner, bewisar att arhwet beror af ett löfte och icke af naturlig härkomst eller gerningars förtjenst; nej, vi hafwa ett ännu mer talande exempel härpå, will Apostelen säga, neml. uti Isaacs twenne söner med Rebecka. Vid det förra exemplet kunde den anmärkningen göras, att emellan Isaac och Ismael verkligi war någon olikhet i afseende på bördens, i det Isaac war född af Abrahams lagliga hustru, af "den fria", då deremot Ismael war född af tjenskeqvinnan; och deri kunde då ligga ett naturligt skäl, hvorföre Isaac blef förklarad för arvinge framför Ismael. Här till kom dock att Ismael tidigt visade sig såsom en "bespottare", hvilket äfven kunde anses wara ett skäl till Isaacs föredragande framför honom. Då anförd Apostelen här ett exempel, mot hvilket ingen sådan anmärkning kunde göras, neml. det af Esau och Jacob. Ty om dessa twenne bröder anmärker han, att mellan dem fanns ingen olikhet i afseende på börd, icke heller i afseende på förtjenst, då Gud uttalade sitt löftesord till Jacobs fördel.

Först anmärker han, att mellan dessa bröder war ingen olikhet i afseende på bördens; ty de woro i full mening bröder — såsom de hade en och samma moder, så war dock hon "hafwande af en" (gr.-t.), d. s. de hade samme fader, neml. Isaac. Om någondera skulle haft ett företäde, skulle det warit Esau, hvilken war den förstfödd. Och likväl blef Jacob den, som Gud uttalde framför Esau. För det andra anmärker Apostelen, att ingen olikhet i afseende på gerningar eller förtjenst här kunde ega rum, efter barnen icke ännu woro födda och hade hwarken godt eller ondt gjort, då löftesordet gafs. Och så tidigt uttalades det ordet, säger Apostelen, på det Guds uppsät skulle blifwa ständande efter utkorelsen, icke för gerningarnas skull, utan af kallarens nåd — närmare gr.-t.: "på det Guds beslut efter ut-

lorelsen (d. ä. Guds utkorelse-beslut) skulle blixta bestående, icke (i kraft) af gerningar, utan af Honom, som kallade." Det vill säga: Gud uttalade sin bestämmelse öfver de två bröderna redan på den tid, då Jacob ännu intet godt hade gjort, hvarmed han kunde förtjena att utväljas, och då Esau intet ondt hade gjort, för hvilket han borde tillbakasättas — på det Guds utkorelse-beslut skulle blixta "bestående", eller stadfästadt, d. ä. på det hvar och en skulle se, att denna utkorelse icke berodde af deras gerningar, utan af "kallarens nåd".

Och utkorelseordet öfver twillingbröderna var detta: "Den större skall tjena den mindre". Detta var en Guds förutbestämming om de twenue brödernas och deras afkomlingars olika lotter här på jorden, neml. att Jacobs efterkommande skulle blixta mäktigare än Esaus och herrska öfver desamma. Ty så lyder texten, i Mös. 25: 23, i sin helhet: "Herren sade till henne (Rebecca): Twenue folk är i ditt lis, och ivergehanda folk skola skiljas utas ditt lis; och det ena folket skall öfverwinna det andra, och den större skall tjena den mindre". Denna bestämmelse öfver Jacob och Esau har dock gått i fullbordan på deras afkomlingar, i det Edomeerna, som härstammade från Esau, osta blefwo underkuvhade af Israels folk. Detta bör noga märkas, neml. att här talas om de två brödernas och deras slägters timliga belägenhet, så sannit texten uttryckligt säger det: "Den större skall tjena den mindre", och "det ena folket skall öfverwinna det andra". Detta bör märkas deraf, att vi icke här måtte fatta några mot evangelii allmänna kallelse stridande meningar i afseende på utkorelsen till salighet. Vi skola dock endast med denna text i minnet rätt förstå de ord, Apostelen nu vidare tilllägger:

13. Såsom strifvet är: Jacob älskade jag, men Esau hatade jag.

Hör att rätt uppfatta dessa ord bör noga märkas, att Apostelen anför dem såsom åsyftande det samma som det näst förut anförda Bibelstället, efter han säger: "Såsom strifvet är" etc. Ett sådant uttryck lofvar alltid en bekräftelse på det nyss sagda. Således måste dessa ord, ur Mäl. 1: 2, 3, åsyfta samma sak som det nyss anförda utkorelseordet innebär. Således måste de orden: "Jacob älskade jag", åsyfta den utkorelse af Jacob, som i 1 Mös. 25: 23 uttalades, och de orden: "Esau hatade jag", måste åsyfta just den bestämmelse öfver Esau, som på samma ställe uttalas. Och den bestämmelsen var, att han skulle blixta den "tjenande", att hans efterkommande skulle underkuvas af Jacobs. Att ordet "hata" här åsyftar en sådan timlig lott, säges dock uttryckligt i det språk, Apostelen här anför ur Mäl. 1, hvilket i sin helhet lyder så: "Och jag hatar Esau och haft gjort hans berg öde och hans arf till en öken för drakarna". Här talas ingenting om hans själ och hans ewighet, utan endast om "hans berg" och det arf, som skulle blixta till en "öken för

drakarna". Vi finna således, att de exempel, Apostelen här anfört om den Gudomliga nädens frihet, sjelfva icke handla om ewig bemedning eller ewig förkastelse, utan om Israels timliga företräden — såsom vi ock väl weta, att icke alla Jacobs afkomlingar blefwo ewigt saliga (det är just motsatsen Apostelen här bewisar) och att icke heller alla Esaus afkomlingar måste för dessa Guds ord (1 Mof. 25: 23 o. Mof. 1: 3) vara för ewigheten förlorade och hatade. Vi se ock motsatsen i Am. 9: 12, der äfven Edom får löfte om evangelium; och i Mare. 3: 8, se vi något af det löftets fullbordan. Här talas således blott derom, att "den större skall tjena den mindre", att "det ena folket skall öfvervinna det andra". Så säger Herren sjelf i de af Apostelen anfördta texterna. Och härmed bortfaller på en gång hela det stöd, man här welat finna för den meningen, att Gud skulle uti ett owillkortigt beslut, d. ä. utan afseende på mennislans förhållande mot kallelsen, haftwa afgjort hvilken själ som skall warda salig eller fördömd. Man har då bland annat anfört dessa ord om Jacob och Esau, om "älska" och "hata", och icke besinnat hvad vi nu hinnit Gud sjelf haftwa sagt om betydelsen af de orden. Och då Apostelen anfört exempel af timliga lotters fria undelande såsom bilder till den frihet, hvarmed Gud bestämmer hvem som skall warda salig, så så vi af bilderna ej taga mer eller annat, än det Apostelen sjelf welat beteckna. Vi måste se efter hvilken tillämpning han sjelf gör af sina exempel; och då se vi af hans slutsförklaring, v. 30—33, att han intet annat åsystrar, än att Gud, i sin oberoende frihet att bestämma öfver förtappade syndares salighetväg, har utvält trons väg och icke gerningarnas.

Allt hvad Apostelen med sina anfördta exempel åsystrar, är följande: Först har han med dessa exempel bewisat, att "icke alla, som äro af Israel, äro Israel", äro barn och arfwingar till Abrahams välsignelse; och dermed har han nedslagit det första och käraste säkerhetssödret ibland Judarna, neml. den wantron, att de mente sig vara sjelfskräfna arfwingar till saligheten blott före, att de woro Abrahams barn (se Matth. 3: 9; Joh. 8: 39; Phil. 3: 5). För det andra har han med dessa exempel afslagat Guds majestätiska frihet att bestämma hvem som skall warda salig eller icke, men alltid med det syfte, som han i v. 30—33 förklrar, neml. att visa det Gud har utvält trons väg, trons barn, icke dem som söka rättfärdighet genom egna gerningar. Och dermed har han nedslagit det andra stora säkerhetssödret, som är hela verldens söd, neml. gerningarna, hvilket öfverallt i Christi lärotal och Apostelens skrifter blifver nedslaget, med de ickeligt återkommande orden: "icke af gerningarna" — "icke af eder, Guds gästwa är det" — "af nåd, och icke af gerningarna" — "genom tron, utan lagens gerningar" o. s. v. Och att endast detta är Apostelens syfte, det säger han sjelf uttryckligt i slutsförklaringen, v. 30—33. Men hvarje mening eller

tydning af Apostelens ord, som icke öfverensstämmer med denna hans egen förklaring, bör genast förklaras såsom sjelfgjord och falsk.

Hela Capitlets uppfattande skall bero derpå, att vi skarpt bemärka och fasthålla hwad som är Apostelens göromål och syfte, hwad det är han will nedslå, och deremot upprätta. Och då se vi, att endast det myss sagda är hans syfte — att det är endast förlitandet på naturlig härförställning och gerningars förtjenst, han will nedslå, men aldeles icke tron eller nådens ordning, neml. att vi stå på det profivet för saligheten: om vi hörsamma kallelsen och komma till nådens bröollop, eller tvärtom stå emot och försämma denna bjudning. Will Apostelen äfven nedslå denna nådens ordning och tron, då återstår verkligen blott ett owillkorligt nådawal; men då wore Paulus i strid med Christus och hela Skriften, som intet annat lära än denna nådens ordning. Apostelen har dock ingen skuld i sådan tydning, då han så uttryckligen förklarat hwad han menar; ja, då han uttryckligen grundar alla menniskors, både Judarnas och hedningarnas, salighet eller fördömelse på det enda förhållandet, huruvida de sökt sin rättfärdighet af tron eller af gerningarna. — Men menar då någon, att äfven tron är en förtjenst, hvilken här måste uteslutas, om Guds nåd skall rätt förherrligas, så låter han dermed endast förlåta, att han icke vet hwad tro är. Apostelen ställer tro och förtjenst emot hvarandra såsom motsatser (v. 32; Eph. 2: 8; Gal. 2: 16 m. fl.) Tro är, att misströsta på all egen förtjenst och fly till Guds blotta nåd. Tro är, att emottaga för intet. Tro är, att jag förtviflar på allt hwad i mig är, äfven på sjelfsua min tro, och ser upp till Christi förtjenst, såsom min enda tillflykt och rättfärdighet. — Men will ännu någon i detta Cap. se grund för ett owillkorligt nådawal, så må ändtligen eminas, att då Apostelen i v. 30—33 gör sin slutförklaring öfver hwad han ment, så säger han icke: Israel, som for efter rättfärdigheten, kom icke till rättfärdigheten, dersöre, att de icke wore af Gud beständna till salighet — hedningarna åter hafiva fått rättfärdigheten, dersöre, att de wore af Gud beständna till salighet — nej, något sådant tal förer icke Paulus eller någon Apostel — utan så säger han: Israel gick miste om rättfärdigheten dersöre, att de icke sökte den af tron, utan såsom af lagens gerningar. Han skjuter skulden för de otrogna fördömelse, icke på något Guds owillkorliga beslut öfver några vissa personer, utan på deras egen otro. Så sade och Christus, i det Han gret öfver Jerusalem: "Jag hafwer welat församla dina barn etc. men I, I hafwen icke welat". Ja, skulle Apostelen någonstådes hafiva drifvit en lära eller haft en mening, som strider mot hans eget och allt Guds evangelium? Då Gud utsänder ett evangelium med en allmän kallelse, hvarmed Han bjuder alla världens ändar, alla folk och alla enskilda menniskor att komma till sitt nåd-rike, skulle Han dock derunder hafiva hos sig sjelf upp-

gjort: Den och den själen will Jag icke gifwa min nåd till bätt-
ring och salighet — märk, utan afseende på personens förhål-
lände emot kallelsen? Gud beware alla menniskor för en sådan
tanke om Gud! Då Gud will förblinda eller förhärla någon,
eller och endast lemma menniskor utan kallelse, så grundar det sig
alltid på ett "förutseende", såsom Apostelen uttryckligt förklarat i
Cap. 8: 29. Ja, för att återkomma till text-orden: "Jacob
älskade jag och Esau hatade jag" — skulle dessa ord, i värt emot
textens egen förklaring, likväl åsyfta dessa bröders ewiga väl
eller icke, så måste dock Guds förutbestämmelse derom vara en
följd af Hans "förutseende", "förutvetande", neml. om de båda
brödernas framtid förhållande mot nådens kallelse — sådan är
ju Apostelens lära på nyss anfördta ställe. Men vi hafva redan
funnit, att Apostelen icke alls talar om de brödernas ewiga, utan
om deras timliga lotter; såsom och, att han i hela Capitlet ej
talar om enskilda personers utväljande till salighet, utan om den
enda vägen dertill för alla.

Men den Gudomliga utkorelsen, det nådawaleet har Aposte-
len här med stor kraft instärpt, hvarigenom Gud beslutat menni-
skornas frälsning endast genom Christus och tron på Honom.
Den sanningen har Apostelen här ganska allvarsligt instärpt hos
Judarna och alla sjelfrätfärdiga menniskor, att det icke är värdt
spjerna emot utsiden och söka rätfärdighet på hvilken väg man sjelf
behagar utvälja. Ty då kan det gå dig så, visar han, att du,
som mycket gjort för din rätfärdighet och salighet, du vinner den
icke; då deremot de, som gjort intet för sin rätfärdighet, utan
leswat wildt i all synd och slam, såsom hedningarna, de erhålla
till slut rätfärdighet och salighet, blott dersöre, att de låtit säga
sig, fallit till Guds fötter, erkänt Guds dom öfwer sig och sökt
all sin rätfärdighet blott genom Christum. Den sanningen har
han här utsörligt och starkt framställt, att Herren Gud, i sin
koningeliga rätt att saliggöra hvem han will, har behagat att
utvälja till salighet blott dem, som tro på Sonen, och att bort-
festa de eljest bästa menniskor, när de strida mot denna utkorelse
och fortfara att söka sin rätfärdighet af egna getuningar.

Men då vi således förstår hvad Apostelens syfte är, tänk
hvilken öfvermåttan stark tröst häri ligger för alla arma synda-
re! Tänk, då Apostelen, till bild och uttryck för den Gudomliga
nådens frihet, gör en sådan anmärkning som denna: "Då barnen
ännu icke varo födda och hade hvarken godt eller ondt gjort".
Så fri är Guds nåd, will Apostelen säga, som Hans utväljande
af Jacob framför Esau, då barnen ännu icke hade gjort godt
eller ondt, ja, icke ens varo födda. Ja, så fri är Guds nåd,
så oberoende af våra gerningar, onda eller goda. Hos os finnes
ingen beweckelsegrund för Guds nåd. Han gör allt för sin egen skull,
"efter sin egen viljas goda behag"; såsom Apostelen och säger i
Eph. 1: 4, 5: "Han hafwer utvält os i Christo förrän verl-
dens grund lagd var"; "Han hafwer tagit os sig sjelf till

barn, genom Jesum Christum, efter sin wiljas goda behag" — "sin herrliga nåd till lof". Sådant heter nåd — fri nåd — såsom Apostelen också i Eph. 2: 8, 9, säger: "Af nåden ären I frälste, genom tron; och det icke af eder; Guds gäfwa är det; icke af gerningar, på det ingen skall berömma sig". Märt, "icke af eder", icke af någonting som i eder är; "Guds gäfwa är det" — "gäfwa" är det. Sådan är evangelii nåd. Och att nåden måste vara så fri, ifall vi skulle frälsas, det kom deraf, att det är så alldeles förloradt med alla menniskor, sedan syndafallet förförkade alla våra krafter, att det var omöjligt det någon menniska kunde frälsas, om Gud skulle till det ringaste se efter någon godhet och värdighet hos oss. Här blef intet annat öfriigt, än att antingen förvärfrwa och skänka oss en alldeles fri nåd, eller också låta alla menniskor gå förlorade. Men då Gud så förbar-made sig öfver oss, att Han gaf oss sin ewige Son till syndoffer och till lagens fullgörare, så är också nu Guds nåd så fri från allt afseende på någon godhet eller rättfärdighet hos oss, att Han nu gör de gröfsta syndare saliga, när de hylla Sonen, och deremot fördömer de eljest häfta menniskor, när de icke hylla Sonen, utan fortsfara att söka sin rättfärdighet i någon sin egen fromhet. Här-af kommer, att äfven den saliggörande nåden är så fri och obe-roende af oss, som Guds utkorande af Jacob framför Esau, då barnen "ännu icke woro födda och hade hwarken godt eller ondt gjort".

Så fri har också Christus framställt nåden, då Han i sin lik-nelse om den förlorade sonen säger, att den yppersta klädningen och den gödda kalsven gäfwo åt honom, som hade förlöst sitt arf med sköfor; under det att den äldre sonen, som aldrig hade gått från fadrens hus och bud, utan alltid tjent honom, flagar att han aldrig fått "ett kid, att göra sig glad med sina wänner". — Eklaså, då Han i liknelsen om arbetarena i wingården framstäl-ler det så, att husbonden gifver full dagspenning åt dem, som hade stått hela dagen fåfänga på torget; och gifver icke det minsta till skänks åt dem, som arbetat hela dagen och dragit dess tun-ga och hetta. Och när denne knota öfver ett sådant delningsfått, svarar dem husbonden: "Må jag icke göra i min ting hwad jag will?" Att jag nu will gifwa desse en alldeles osörtjent gäfwa, det är min fria nåd och godhet. Så har äfven Christus förklarat sin nåds fullkomliga frihet. Så will Gud alldeles slå till jorden all tanke på förtjenst och värdighet hos förtappade syndare, och deremot upphöja blott sin egen fria och Gudomliga nåd. Hvilken tröst förarma syndare! Huru skola vi i tid eller ewighet finna nog prisa en sådan Guds stora och osörflylda nåd! Herren ware ewinnerligen prisad! Herren föröle oss tron!

Nytt och gammalt från Nådens Rike.

Penndraget, eller färleks-bemödandet välsignadt.

Huru litet vi kunna beräkna följderna af ett ord som vi tala, en skrift vi bortgifwa, eller något annat ringa försök vi göra i nitåstan för själars väl, det hafwa wi ofta fått se genom mången underbar tilldragelse i nådens rike. Hårom hafwa wi åter blifvit väminta, då vi nyligen läst om en händelse, som för fort tid sedan tilldragit sig i London. Den har blifvit meddelad af en ung prestman, som står i förtroligt umgänge med hufwudpersonerna i tilldragelsen.

En söndagsförmiddag för något öfver ett år sedan sutto fru C. och hennes man, en officer af hög rang, på sin vanliga plats i kyrkan. De woro ett sådant folk, som noggrannt iakttogo allt hwad de ansågo höra till christendomen. Fru C:s uppmärksamhet fästades nu wid en enkelt men väl klädd man, som kom gående efter gången i kyrkan och syntes här vara en främling. Då hon såg honom söka en plats, öppnade hon artigt sin bänkdörr och bjöd honom att komma in. I det samma främlingen, emottagande anbudet, satte sig ned, upptogs den första psalmen, hvilken började med dessa ord: "Jesus, min frälsare, min ledsgare och min konung". Artigt räckte då fru C. den främmande sin psalmbok. Gudstjensten försiggick i den vanligaste ordning; men en enda liten tilldragelse väckte hos fru C. en utomordentlig känsla af förundran, nyfikenhet och man wet icke allt. Denna tilldragelse war, att hon såg främlingen, innan han återlemnade hennes psalmbok, med en blyertsenna understyrka någonting i den psalm, som först affsjöngs. Hon kände genast det lisfligaste begär att fråga honom hwad han menade med detta pennstreck; dock måste hon vänta härmed till gudstjenstens slut. Men öfven då blef hennes nyfikenhet icke tillfredsställd, emedan främlingen så hastigt avslagade sig, att hon icke hann göra honom en enda fråga.

Snart satt fru C. wid sin mans sida i deras präktiga wagn och ilade genom Londons gator till deras hem. Händelsen i kyrkan hade emellertid gjort ett så lisligt intryck på den unga quinnan, att hon omöjligt kunde förgåta den. Ju mer hon såg och tänkte på detta besynnerliga pennstreck, eller egentligen de understrulna orden, desto mer ökades hennes begär att få weta hwad dermed ösyftats. Hon talade derom med sin man, som ingenting märkt, och yttrade sin längtan och sitt hopp att någongång åter sammanträffa med främlingen och då få svar på sina frågor. Hennes man svarade sallt: "Din nyfikenhet skall sakerl aldrig tillfredsställas". — Men efter några dagar talade fru C. åter om den besynnerliga understrykningen. Då sökte hennes man att allvarligen föreställa henne, huru föga sannolikt det war, att hennes önskan att få samtala med främlingen någonhin skulle uppfyllas; att hon dersöre borde lemna saken. Men nej, händelsen stod alltjemt lisligt för hennes själ; och då i början endast

nyfikenhet och förväning väckt hennes önskan att tala derom med främlingen, rörde sig, under det wektor och månader förfloto, i den unga quinnans själ en allt djupare oro, då hon frågade sig sjelf: Hwad kunde han mena med att stryka under dessa ord — just dessa ord? Denna fråga skulle dock ändtligen blifwa besvarad, och detta på ett sätt som för de båda makarna hade de wiktigaste följer för tid och ewighet.

En dag, då fru C. i en af Londons större salubodar gjort några upplöp och just stod i begrepp att återvända till sin wagn, såg hon en man inkomma från gatan och hastigt gå tvärt igenom boden in uti ett wid sidan beläget rum. En enda blick på mannen var tillräcklig, för att hon i honom igenkände främlingen, som dragit det osörgatliga strecket i hennes psalmbok. Snart hade hon af en bodbetjent gjort sig underrättad om, att denne man, herr R., var egaren till boden. Hon frågade genast om hon kunde få samtala med honom, och efter några ögonblick inträder hon, med ångsligt klappande hjerta, i det rum, der hon nu fann sig ensam med denne man, som hon få länge önskat återse och tala med. — Sedan hon med några förbindliga ord gjort en ursäkt för att haftwa begärt ett samtal med honom, nämnde hon herr R. om en söndag, då de hade sammanträffat i kyrkan, om huru han då hade understrukit något i hennes psalmbok o. s. w. Hon berättade om det intryc detta understrykandet gjort på henne, huru mycket hon önskat att få tala med honom, och slöt nu med att bedja honom uppriktigt såga henne, hwad han menade med att stryka under just de orden: "Min frälsare, min ledsgare och min konung".

Efter en stunds tystnad svarade herr R., att, då han hade intagit platsen bredvid henne i kyrkan, han hade kant sig tacksam för hennes godhet att haftwa öppnat sin bänk och gifvit honom sin psalmbok; men att, detta vaktadt, den tanken gått igenom hans själ, att med all denna vänlighet, och fastän hon befann sig i Guds hus, hon dock möjligent ännu icke werkligt kände Jesus såsom sin frälsare, sin ledsgare, sin konung. Derföre hade han strukit under just dessa ord. "Och då jag", fortfor herr R., "sjelf är en brand, som blifvit rykt ur elden, har jag, alltsedan jag genom Guds outvägliga nåd lärts känna värdet af min egen odödliga själ, sökt begagna hvarje tillfälle att föra andra till samma funstap. Detta, och tanken på att jag kanske aldrig mera skulle sammanträffa med eder, var det som dref mig att stryka under just de orden". — "Men nu", tillade herr R., "då jag redogjort för mitt handlingssätt, tillåt mig göra eder några frågor: Tror ni werkligen på Jesus, såsom på eder frälsare? Jag menar: Har ni misströstande på eder egen fromhet, bönn och goda gerningar, lärt känna eder såsom en förtappad syndare och såsom sådan sökt och funnit lif och salighet i Christus? Har han på detta sätt blifvit eder dyr, lär, kostelig? Ja, jag må och tillägga: År han och eder ledsgare genom lifvet, så att ni låter eder af hans ord och anda ledas och bestämmas i allting? År han eder konung, som regerar i edert hjerta? År ni en undersäte i hans rike, så att ni